

KWARTELKONINGEN (Crex crex) LANGS DE GROTE RIVIEREN.

Reeds eerder kwamen wij tot de conclusie, dat de uiterwaardgronden langs de grote rivieren een belangrijk biotoop zijn voor Kwartelkoningen (Vogeljaar 15: Nr. 4). Na een intensieve bestudering van stafkaarten leek het ons zeer goed mogelijk, dat zich langs de rivieren nog vele terreinen zouden bevinden, die geschikt zijn voor Kwartelkoningen. In de eerste week van juni 1968 hebben wij deze zaak eens onderzocht. Een nachtelijke inventarisatie van de Waal-uitwaarden van Nijmegen tot Gorinchem en de uiterwaarden van de Boven-Merwede werd uitgevoerd door een groepje van 2-4 man. Er werd 's nachts geïnventariseerd, omdat het onze mening is dat inventarisatie van de Kwartelkoning alleen dan mogelijk is.

De resultaten waren zonder meer verbluffend en bleken de theorie, waar we vanuit gingen in elk opzicht te bevestigen. Totaal werden 226 roepende vogels vastgesteld. Tot nu toe waren uit dit gebied hooguit 10 paar bekend in de beste jaren.

Tijdens dit onderzoek werden zo veel mogelijk gegevens verzameld omtrent de Kwartelkoning en uiteraard ook gelet op alle andere nachtvogels langs de rivieren. Uit alles bleek wel, dat de uiterwaarden langs onze grote rivieren zeer de moeite waard zijn en dat ze in het verleden stelselmatig verwaarloosd zijn. Er is nog zeer weinig over deze gebieden bekend.

Binnenkort hopen wij uitgebreider te publiceren over het voorkomen van de Kwartelkoning langs Waal en Boven-Merwede. Dit artikel is bestemd voor hen, die in deze materie sterk geïnteresseerd zijn. Het is namelijk de bedoeling om te trachten volgend jaar in begin juni een nachtelijke inventarisatie uit te voeren van de resterende uiterwaarden. Wie zich realiseert hoe lang b.v. de Maas en de Gelderse IJssel zijn, zal er van overtuigd zijn, dat deze taak zeer groot is. Daarom wil ik graag in contact komen met iedereen, die mee wil doen aan deze inventarisatie. Gezien onze ervaringen langs de Waal zal dit voor ieder een belevenis zijn.

Bovendien is het van evident belang om nu eens vast te stellen, hoe de zaak langs de andere uiterwaarden ligt. Bij een vogel, die zo sterk bedreigd wordt als de Kwartelkoning wordt het wel tijd, dat maatregelen genomen worden op een zo breed mogelijk vlak. Inlichtingen over deze inventarisaties in het komende jaar zijn te verkrijgen bij ondergetekende, adres: Ark „De Watze”, Kanaal van Steenenhoek, Gorinchem, tel. 01830-3749.

J. van der Straaten.

ZWEMMENDE SCHOLEKSTERS (Haematopus ostralegus).

Verscheidene steltlopers worden zo nu en dan zwemmend waargenomen. Bij de Franjepoten is zwemmen eerder regel dan uitzondering, maar ook zwemmende Kluten en Zwarte Ruiters ziet men regelmatig. Jonge Kieviten, Tureluurs en Scholeksters vluchten vaak zwemmend. Dit is ook dikwijls het geval bij volgroeide Scholeksters, die wegens een of ander gebrek niet tot

vliegen in staat zijn, terwijl zij om aan onmiddellijk gevaar te ontkomen evenals hun jongen zelfs wel duiken waarbij ook de vleugels bij de voortbeweging helpen.

Nooit zag ik eerder wat ik op 24 oktober 1967 bij Vlieland kort na het middaguur waarnam. Fietsend langs de wadkant trok een groep donkere vogels op zee voor de „Nieuwe Kooi” reeds van verre mijn aandacht. Toen ik dichterbij gekomen was en zag dat het Scholeksters waren, ben ik afgestapt om het schouwspel vanaf het duin met de kijker even rustig gade te slaan. De vogels lagen op ongeveer 100 meter uit de wal. Het water was ter plaatse ongeveer 1 meter diep en er stond een pittige deining schuin op de kust met een golfhoogte van 2 tot 3 dm. De Scholeksters dansten als meeuwen op de golven, allemaal met de kop in de wind. Zij gedroegen zich alsof dit de gebruikelijke methode van rusten van de soort was. De tijd ontbrak me om lang op deze plaats te blijven. Door zo nu en dan even om te kijken, heb ik kunnen vaststellen dat de dieren nog minstens 8 tot 10 minuten op zee bleven. In die periode heb ik geen van de ongeveer 40 aanvankelijk aanwezige vogels zien vertrekken, wel vielen er in die tijd enkele tientallen bij.

Later bleek dat de waarneming niet uniek was. Het „Handbook of British Birds” (IV: 414, second, revised impr., 1943) zegt: „Can swim well when so disposed and flocks have occasionally been observed settling on sea far from land.”

Blijkbaar beschikt de Scholekster dus over een goed zwemvermogen, al is daar gewoonlijk niets van te bemerken. Men kan zich afvragen of zij dit gebruiken tijdens het overnachten als de nachten erg donker zijn. Wij weten dat de grote groepen Scholeksters evenals de vele meeuwen op Vlieland tijdens hoogwater 's nachts niet op hun normale hoogwatervluchtplaatsen, de diverse weilandjes, de kwelder langs het wad bij het Posthuis en in de Kroonspolder aanwezig zijn. Tijdens laag water zitten zij ver uit de kust op het wad. In heldere nachten troffen wij de Scholekster tijdens hoogwater enkele malen aan langs de waterlijn op de Vliehorst, maar in de enkele donkere nachten dat wij erop uittrokken, stootten wij daar veel minder vogels op dan men zou verwachten. Sinds ik een groep Scholeksters heb zien zwemmen durf ik een verblijf op zee onder deze omstandigheden niet voor onmogelijk te houden.

C. Swennen.

DE POELRUITER (Tringa stagnatilis) VAN „SLOTERDIJK” IN 1966.

Op 28, 29 en 30 juli 1966 zag ik een Poelruiter te Sloterdijk nabij Amsterdam. De vogel werd toen ook gezien door de heren J. van der Woude, drs. J. J. Frieswijk, E. J. W. Top en enige anderen. De ruiter vertoefde in een gedeeltelijk onder water staand modderig weiland, waar zich tevens vele andere Scolopacidae hadden verzameld, met name Kemphanen en Zwarte Ruiters. Ik observeerde de vogel met een 7 x 50 en een 12 x 60-